

De hier volgende tekst is de vertaling van een artikel dat in maart 1977 verscheen in het Britse maandblad «Screen Digest». Op een ogenblik dat teletekst en viewdata in Groot-Brittannië tot volledig operationele diensten zijn uitgegroeid, is dit artikel gebaseerd op de intussen in de praktijk opgedane ervaring; het behandelt redactionele, commerciële en politieke implicaties zoals deze uit die ervaring zijn gebleken. De redactie dankt de uitgevers van «Screen Digest» voor hun toelating om deze tekst hier over te nemen. De Nederlandse vertaling en de voetnoten werden verzorgd door Johan VAN HEDDEGEM.

teletekst en viewdata in de praktijk

In verschillende landen, verspreid over de hele wereld, wordt tegenwoordig druk geëxperimenteerd met een veelheid aan teletekst-systemen (1). Het was echter in Groot-Brittannië dat voor het eerst op een regelmatige manier publieke uitzendingen werden verzorgd en dat de basis werd gelegd voor een eenvormige technische norm. In Groot-Brittannië is men inderdaad de experimentele fase voorbij: CEEFAQ, het eigen teletekst-systeem van de BBC., is volledig operationeel tijdens de uren van de normale televisieuitzendingen, werkt met de formele goedkeuring van de overheid en heeft een eigen budget.

Ook het concurrerende ORACLE-systeem van de onafhankelijke (commerciële) televisie is dagelijks in de ether hoewel op een nog ietwat experimentele basis, dit vooral omwille van het voorlopig ontbreken van een antwoord op de hamvraag «wie betaalt?». Vermits de commerciële televisie in Groot-Brittannië uit de advertentieopbrengsten gefinancierd wordt - dit in tegenstelling met de B.B.C. die haar inkomsten uit het kijken luistergeld haalt - zit I.T.V. (2) met de moeilijkheid dat haar Oracle-systeem zichzelf moet bedruipen en dat er dus een soort teletekst-advertenties

zouden moeten ingevoerd worden. Op dit ogenblik zijn de I.T.V.-verantwoordelijken er lang niet zeker van of de adverteerders bereid zullen zijn om meer te betalen voor de mogelijkheid om een grotere taart te verdelen; of zelfs of zij überhaupt blij zullen zijn met een dienst die veel kans maakt om vooral tijdens het uitzenden van reclamespots opgeroepen te worden! (Zoals Lord Lew Grade (3) gezegd zou hebben: «15 jaar lang heb ik geprobeerd ze niet naar het toilet te laten lopen (4), en nu vinden jullie dit uit».)

Een mogelijke derde kaper op de kust is het viewdata-systeem van de Britse posterijen: hierbij wordt het signaal in digitale vorm langs de gewone telefoonlijnen doorgegeven (in plaats van samen met de televisieprogramma's uitgezonden te worden). De verbinding met Viewdata wordt tot stand gebracht met behulp van de kiesschijf van een normaal telefoontoestel. In tegenstelling met Ceefax en Oracle is de capaciteit voor wat het aantal pagina's betreft bij Viewdata onbeperkt, en kunnen de aan het consulteren ervan verbonden kosten gemakkelijk op de telefoonrekening van de gebruiker geboekt worden (5).

Aangenomen wordt dat de ontwikkeling van Viewdata ongeveer twee

jaar bij Ceefax en Oracle achterop loopt. Toch is de experimentele dienst, zoals die in Groot-Brittannië beschikbaar is, reeds van een substantiële omvang: meer dan 80 organisaties bezorgen op een continue manier gegevens en informatie aan een centrale databank (6). De posterijen willen in 1978/79 een volledige publieke dienst lanceren en starten in afwachting daarvan met proefuitzendingen vanaf begin 1978.

Standaardisering ten behoeve van de markt.

Eén van de belangrijkste redenen voor Groot-Brittanniës voorsprong is het feit dat er vrij vroeg een akkoord over een technische norm werd bereikt. Ceefax en Oracle zijn nu reeds volledig compatibele systemen, en dezelfde decoder laat toe om ook Viewdata op een televisietoestel te ontvangen; hiertoe volstaat het een MODEM (modulator/demodulator) aan de telefoonlijn te koppelen om de digitale Viewdata-signalen naar een analoge vorm te converteren. Eenzelfde toetsenbord, nodig voor het oproepen van de dienst en het kiezen van de gewenste pagina, kan voor de drie systemen gebruikt worden, bedient daarnaast ook de normale

functies van het televisietoestel (kiezen van kanaal, volume enz.) en functioneert uiteraard draadloos.

Binnen de I.T.V. werd een commissie opgericht die een gecoördineerd beleid moet ontwikkelen voor de manier waarop Oracle door de commerciële televisie zal worden geëxploiteerd. Indien bijvoorbeeld op Oracle betaalde advertenties worden toegelaten, dan zal men een onderzoeksprocedure moeten voorzien zoals die nu voor televisiereclamespots in voege is.

Ook de fabrikanten van televisietoestellen gaan er van uit dat teletekst een blijvertje is en niet een van de vele technologische eendagsvliegen; al de belangrijke constructeurs zijn bezig met het ontwerpen en produceren van toestellen met een ingebouwde teletekst-decoder. Men schat dat, zodra de productie goed op gang is gekomen, de bijkomende kosten per toestel 100 pond zullen bedragen om misschien, als de markt snel genoeg groeit, tot 50 pond te dalen.

Op dit ogenblik is, in Groot-Brittannië, Texas Instruments de enige producent die de geïntegreerde schakelingen voor de decoders in voldoende aan-

tallen kan leveren, maar Mullard zou zich hard inspannen om een IC (7) van eigen ontwerp te ontwikkelen. Intussen werden een hele rits doe-het-zelf bouwdozen op de markt gebracht zodat, ook al is Teletekst nog nauwelijks de wieg ontgroeid, een paar honderd toegewijde en enthousiaste amateurs (en een paar rijke lieden) Oracle en Ceefax kunnen ontvangen; een situatie die herinnert aan de beginjaren van de radio toen de kristalontvanger geïntroduceerd werd. Zo kwamen recent als reactie op een kruiswoordraadsel dat via teletekst was uitgezonden een honderdtal antwoorden binnen.

Deze pioniers-situatie is mede verantwoordelijk voor sommige uitingen van vriendschappelijke rivaliteit. Zo beweert een I.T.V.-functionaris dat «lezers»-brieven die ter «publikatie» naar Oracle werden gestuurd afkomstig waren van de B.B.C.-rivaal (mogelijk met klachten over de slechte kwaliteit van de Oracle-uitzendingen!).

Redactionele input

In Groot-Brittannië zijn de omroepen geleidelijk een redactioneel beleid aan het ontwikkelen dat rekening houdt

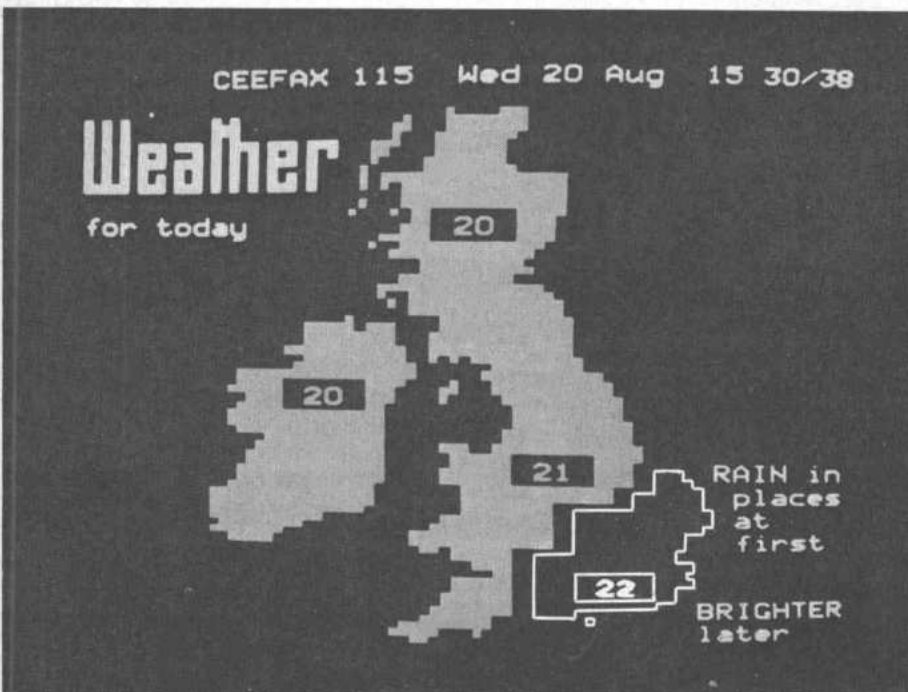
met de specifieke mogelijkheden van Teletekst en tegelijk ook verenigbaar is met de eigen aard van de omroep. Het hoeft niemand te verbazen dat «onmiddellijkheid» het sleutelwoord zou worden. Nieuws en informatie van zeer voorbijgaande aard maken de eerste prioriteit uit.

Bijgevolg bestaat het grootste gedeelte van de redactionele input van Ceefax en Oracle uit nieuws, weerberichten, verkeersinformatie, tot nieuws over televisieprogramma's toe - vooral gegevens over de inhoud van nieuwsrubrieken die te sterk aan de actualiteit gebonden zijn om ze in de dagbladen, TV Times en Radio Times te kunnen vermelden (8).

Daarnaast worden ook nog meer algemene rubrieken doorgegeven, zoals keukenrecepten, horoscopen, spelletjes en tips voor tuinders. Maar toch lijken de omroepen het erover eens te zijn dat het zwaartepunt moet vallen bij dat type van informatie dat relatief snel verandert. Deze politiek wordt in zekere mate aangemoedigd door het feit dat Viewdata binnen de brede waaier van informatie die het doorgeeft veel meer encyclopedisch kan zijn en tegelijk meer gespecialiseerd terwijl het minder aandacht aan het permanent bijwerken van de informatie dient te besteden.

Viewdata kan inderdaad zo gespecialiseerd zijn als het publiek maar wil. De Posterijen hebben de bedoeling om zich te beperken tot de rol van doorgeefluik en de informatieverschaffers de mogelijkheid te bieden om redactionele input te bezorgen tegen een prijs die afhangt van de gebruikte computertijd. Het zal dan aan de leverancier van die informatie overgelaten worden te bepalen hoeveel voor de toegang tot zijn pagina's betaald dient te worden en de Posterijen zullen automatisch het overeenkomstig bedrag boeken op de telefoonrekening van de gebruikers voor iedere keer dat zij die bepaalde dienst oproepen.

Deze vergoeding zal zodanig berekend worden dat de Posterijen er hun eigen kosten voor het in bedrijf houden van het systeem kunnen van betalen en daarenboven zal de gebruiker natuurlijk ook de normale vergoeding voor het gebruik van de telefoonlijnen dienen te betalen. Toch beweren de Posterijen dat de totale gemiddelde vergoeding in de buurt van slechts en-

Het weerbericht op elk gewenst ogenblik op het scherm

kele pence per minuut zal liggen - terwijl de toegangstijd voor elke bladzijde slechts 6 tot 5 seconden bedraagt en de laatste oproepen pagina ook na het verbreken van de verbinding nog voor onbepaalde tijd op het scherm kan blijven.

De medewerkers aan de proefuitzendingen die momenteel door de Posterijen worden gevoerd, vormen voorbeelden van gebruiksmogelijkheden van Viewdata. Een aantal Londense districten leveren gegevens over sociale dienstverlening; de uitgever van «*Motoring Which?*» testverslagen van motorvoertuigen; «*Exchange & Mart*» een selectie van kleine aankondigingen uit zijn wekelijks koop-, verkoop- en ruilmagazine; informatie over jobs en tewerkstelling wordt geleverd door de «*New Opportunity Press*» en de «*Occupational Information Office*».

Het ligt dus voor de hand dat Viewdata vooral dat publiek zal aanspreken dat op zoek is naar specifieke informatie en bereid is om daar een, weze het bescheiden, prijs voor te betalen. Ceefax zal een openbare dienst aanbieden, gratis voor wie er maar een beroep wil op doen, maar beperkt tot onderwerpen van algemeen belang; Oracle zal hetzelfde pad volgen rekening houdend met de eigen behoeftes van zijn potentiële adverteerders; het ligt in de lijn van de verwachtingen dat Oracle de rechtstreekse concurrentie met de B.B.C. zal ontwijken en zich zal beperken tot informatie die specifiek is voor de regionale I.T.V.-kijkers, zoals bijvoorbeeld programmeergegevens.

Variaties en permutaties.

Teletekst en Viewdata kunnen, indien nodig, onder waarborg van volstrekte discretie doorgezonden worden. Via de omroep verspreide teletekst-signalen kunnen zodanig gecodeerd worden dat de ontvanger ze onmogelijk kan decoderen tenzij een speciaal elektronisch circuit in het ontvangtoestel werd ingebouwd.

Viewdata is in potentie zelfs nog veiliger. De gebruiker moet op de hoogte zijn van het indexgetal van de pagina of dienst die hij zoekt voor hij er via zijn toetsenbord toegang toe kan krijgen; deze index kan geheim gehouden worden. Bovendien is het mogelijk de toegang te reserveren aan wie

een vertrouwelijk pas-getal op zijn toetsenbord intypt. Het lijkt daarom niet uitgesloten dat banken en soortgelijke instellingen Viewdata zullen gebruiken om gegevens tussen hun agentschappen uit te wisselen. Een bijkomende controlemogelijkheid kan worden ingebouwd door de datum en het volgnummer van de vorige oproep automatisch te laten verschijnen telkens een nieuwe oproep wordt gedaan.

Het zal voor de Viewdata gebruikers, op voorwaarde dat ze over een input-terminal beschikken, ook mogelijk zijn elkaar op te roepen. In feite is Viewdata niets anders dan de mogelijkheid om publieke telefoonlijnen te gebruiken voor de transmissie van visuele boodschappen waarbij eenvoudige hulpstukken een huistuin-en-keuken televisietoestel tot een VDU (Visual Display Unit) transformeren. Gesofisticeerd is enkel de centrale computer-informatiebank waarmee men via een eenvoudige telefoonoproep verbonden wordt.

Vermits Viewdata een digitaal systeem is, kan het signaal zonder meer op een gewone geluids-cassette-bandopnemer vastgelegd worden. Dit betekent dat gegevens die gedurende langere tijd beschikbaar moeten blijven gemakkelijk bij de gebruiker opgeslagen kunnen worden terwijl een telefoonverbinding van niet langer dan 5 tot 6 seconden volstaat om een pagina af te lezen en op te nemen. Als de cassette afgespeeld wordt, kan elke afzonderlijke pagina voor onbepaalde tijd op het scherm vastgehouden worden door de stoptoets in te drukken.

Wat de huidige gebruikers van Teletekst en Viewdata als een tekortkoming ervaren is de vervelende noodzaak om eerst de hoofd-indexpagina op te roepen en dan via steeds meer gespecialiseerde deelindexen geleidelijk het gezochte item te isoleren. Vermits de capaciteit van Teletekst niet meer dan 190 woorden per bladzijde bedraagt, is ook de index die per bladzijde wordt weergegeven, beperkt en kan het exact localiseren van de gezochte sectie vergen dat een hele reeks pagina's doorlopen wordt.

In de praktijk betekent dit dat het raadplegen van de index bij Viewdata een tijdrovende bezigheid is, en dat dit probleem zich bij Ceefax en Oracle, met hun minder snelle toegangstijden

(9) nog sterker laat voelen. Maar de Posterijen zullen Viewdata-gidsen publiceren zodat de gezochte volgnummers sneller opgespoord kunnen worden (10); op dezelfde manier zullen «*TV Times*» en «*Radio Times*» (11) iedere week details van de inhoudstafel opnemen.

Het is mogelijk teletekstgegevens in superpositie over het normale televisiebeeld weer te geven. Dit zou het mogelijk maken om, ten behoeve van gehoorgestoorde en dove kijkers, het gesproken commentaar in de vorm van voet- en tussentitels samen te vatten. Het betekent ook dat in een vreemde taal gesproken speelfilms van ondertitels kunnen worden voorzien zonder dat een speciale, erg kostelijke, copie van de film moet getrokken worden (12).

Daarenboven kunnen bladzijden zodanig gecodeerd worden dat zij automatisch over het normale televisiebeeld heen verschijnen als zich een belangrijke gebeurtenis voordoet; bij de B.B.C. is zo een dienst reeds operationeel.

Zo kan men ook een onderdeel van een bladzijde, een woord of regel, laten flikkeren om er nadruk op te leggen.

Teletekst maakt ook het doorgeven van eenvoudige tekeningen mogelijk en de drie diensten gebruiken rudimentaire kaarten en zelfs schetsen van gezichten (die doen denken aan de ruwe halftoon techniek via dewelke een typist(e) met behulp van lettertekens van een schrijfmachine redelijk gelijkende portretten kan vervaardigen). Viewdata voert bijvoorbeeld een kaart van het centrum van Londen met de Thames waarop aanbevolen pubs gesitueerd worden. Ook weerkaarten zijn populair.

Zeven kleuren (waaronder wit) staan ter beschikking, hoewel Oracleredacteers ervoor waarschuwen dat overdreven gebruik van kleuren verwarrend kan werken.

Bij Viewdata is het niet uitgesloten dat adverteerders aan hun publiek gratis informatie willen aanbieden. In dat geval kunnen de Posterijen de vergoeding voor de telefoonverbinding aan de leverancier van de informatie aanrekenen in plaats van aan de oproepende abonnee (cf. ook voetnoot 5).

Aantal Bladzijden.

Het aantal bladzijden dat via teletekst uitgezonden wordt, hangt af van de toegangstijd zoals die door de omroep bepaald wordt. De B.B.C. zendt tegenwoordig 100 pagina's uit over B.B.C. 1 en nog eens 100 bladzijden op B.B.C. 2 met een toegangstijd die voor om het even welke bladzijde nooit meer dan 24 seconden kan bedragen (en met een gemiddelde toegangstijd van 12-13

seconden). De I.T.V. daarentegen zendt op haar eigen kanaal 300 pagina's uit, maar de toegangstijd kan oplopen tot 45-50 seconden. Theoretisch kunnen tot 800 bladzijden per kanaal uitgezonden worden, maar dit zou leiden tot overdreven lange wachttijden voor de gezochte bladzijde aan de beurt komt.

Verder kunnen aan Oracle en Ceefax nog pagina's toegevoegd worden door het zogenaamde «multi-paging»-systeem: zodra de tijd nodig voor het

lezen van een eerste pagina verstreken is, wordt zij vervangen door de volgende bladzijde van hetzelfde bericht. Het is ook mogelijk om bladzijden van een tijdscode te voorzien, zodat zij alleen op bepaalde uren van de dag ontvangen kunnen worden; op deze manier is het mogelijk, dank zij de tijdscode, weer bijkomende pagina's aan het systeem toe te voegen en dus de waaier aan informatie te verbreden.

Ceefax en Oracle zenden op dit ogenblik hun informatie uit op lijnen 17 en 18 van het televisiebeeld (13). Het zou echter mogelijk zijn alle lijnen vanaf 16,15 en lager te gebruiken (19 en 20 worden gebruikt voor internationale testsignalen, 21 en 22 liggen te dicht bij de bovenkant van het beeld). Het zou dus helemaal geen probleem stellen het aantal teletekstopagina's uit te breiden als daar behoefte aan bestond.

(ADVERTENTIE)

verschijnt
6 keer per jaar

opgericht
1972

DOEL

het publiceren van wetenschappelijke informatie over het vakgebied massacommunicatie voor wetenschappers en praktijkmensen.

INHOUD

artikelen

bijdragen over theorie, onderzoek en beleid

onderzoeksverslagen

korte weergave van lopend en recent afgesloten onderzoek

kroniek

verslagen van nationale en internationale bijeenkomsten en gebeurtenissen

boekbesprekingen

kritische bespreking en korte signalering van nederlandstalige en buitenlandse literatuur

Nieuwe abonnees kunnen zich opgeven bij Drukkerij H. Gianotten B.V. Bredaseweg 61, Tilburg, Nederland. Gewone abonnees (B.frs. 515) vermelden: naam, adres, woonplaats.
Studentenabonnees (B.frs. 315) vermelden: naam, adres, woonplaats, universiteit en collegekaartnummer.
Betaling geschiedt d.m.v. een acceptgirokaart die abonnees krijgen toegezonden van de firma Gianotten.

Politieke problemen.

Voor Ceefax en Oracle betekent deze vorm van informatieverschaffing nauwelijks meer dan een uitbreiding van de normale televisieactiviteiten zoals geregeld door het statuut van de B.B.C. en de oproepwetgeving (14).

Voor de Posterijen betekent Viewdata echter het betreden van onontgonnen terrein. Wat de Posterijen met betrekking tot Viewdata ook mogen voorstellen, er zal altijd wel iemand zijn die vindt dat het probleem eerst op politiek niveau gesteld moet worden.

De Posterijen verklaren dat zij volgens de regels van een praktische erecode willen werken, zodat bijvoorbeeld de toegang tot de input verboden blijft voor organisaties met onwettige of controversiële doelstellingen. Maar dit noopt de Posterijen ertoe een nieuwe en niet zo vertrouwde rol te spelen - zij blijven niet langer een neutraal doorgeefluik maar dienen een positie in te nemen ergens halfweg tussen die van een drukker en van een uitgever.

Het lijkt weinig waarschijnlijk dat de Britse regering de Posterijen deze nieuwe en politiek delicate verantwoordelijkheid op zich zal laten nemen. Indien het telefoonnet als een monopolie van de Posterijen, geen publieke instelling was, dan zou een meer liberale opvatting terzake misschien een kans maken - maar toegang tot een hele natie via het enige voor dat medium

voorhanden zijnde kanaal veronderstelt een minimum aan onafhankelijkheid voor de redactionele controle. Het zou de Posterijen er minstens toe verplichten zich aan de vigerende omroepwetgeving te onderwerpen.

Het is niet uitgesloten dat in het raam van de voorbereidselen die de overheid treft voor een toekomstig mediabeleid, over dit punt eerstdaags uitspraken worden gedaan en aanbevelingen geformuleerd.

Afgezien van de politieke implicaties, hoe zal men reageren als privécommerciële belangen met Viewdata willen gaan concurreren? Is het werkelijk in het openbaar belang dat zij daartoe de mogelijkheid zouden krijgen?

De toekomst

Zoals bij het begin van deze bijdrage reeds werd gesteld: Teletekst is meer dan een modeverschijnsel. Teletekst bestaat, zal blijven bestaan en dus een deel van de tijd voor zich opeisen die men in de huiskamer voor zijn televisiescherm doorbrengt in rechtstreekse concurrentie met de ontspanningstelevisie.

Toch heerst er eigenaardig genoeg nog alom onwetendheid over de mogelijkheden die Teletekst biedt, hoewel met enige grond kan beweerd worden dat Teletekst een even belangrijke ontwikkeling is als de videocassette of de beeldplaat - volgens sommigen zelfs een belangrijker.

Binnen de eerstvolgende vijf jaren zal Groot-Brittannië over een gevestigde publieke dienst beschikken; fabrikanten van televisietoestellen zullen teletekstdecoders als een standaardvoorziening beschouwen en afstandsbedieningen zullen alle functies controleren. Wat misschien nog belangrijker is, dit zal aanleiding geven tot een nieuwe vraag naar televisietoestellen - de vraag naar een tweede toestel per huisgezin voor de weergave van teletekst, videospelletjes, beeldplaten en wat dies meer zij.

Het is in deze context de moeite van het vermelden waard dat de beeldplaat een geschikte drager is voor teletekstsignalen en dat dus een beeldplaatinstallatie zonder teletekstdecoder onvolledig is, en vice versa.

Voetnoten

1. «Teletekst» wordt hier gebruikt als overkoepelende term voor al die systemen waarbij verbale boodschappen, in een digitale vorm geëncodeerd, via een of ander kanaal worden doorgezonden: een deel van een normaal televisiesignaal dat voor de transmissie van televisiebeelden ongebruikt blijft (Ceefax en Oracle in Engeland, Antiope in Frankrijk, Biblos in België), een telefoonlijn (Viewdata van de Britse Posterijen) of een kanaal van een kabeltelevisienet (Reuters IDR). De boodschappen worden in alfanumerieke vorm weergegeven op een gewone televisieontvanger die hiertoe van een decoder is voorzien.

2. I.T.V.: Independent Television, verzamelnaam voor de commerciële televisiestations in Groot-Brittannië die, samen met de commerciële radio, door de I.B.A. (Independent Broadcast Authority) worden beheerd.

3. Lew Grade: Voorzitter van «ATV Midlands Network Ltd.», een van de Britse commerciële televisiestations.

4. Dat dit niet zomaar een boutade is, moge blijken uit berichten, afkomstig van water-distributiemaatschappijen uit diverse landen, over pieken in het watergebruik, gevolg van het vullen van theeketels en het doorspoelen van toiletten, tijdens onderbrekingen voor reclamespots van de televisieprogramma's; men denkt er zelfs ernstig aan de curve van de druk op de waterleiding als controle en correctie op de volgens meer klassieke methodes opgestelde kijkdichtheidscijfers te hanteren.

5. In deze context kan verwezen worden naar de onlangs ook in België in het vooruitzicht gestelde mogelijkheid om de kosten van een telefoongesprek, en dus ook b.v. van het consulteren van Viewdata, op de rekening van het opgeroepen nummer te laten boeken.

6. Een voorbeeld uit vele: de volledige catalogus met 2.300 titels van Fergus Davidson Associates, een van de grootste Britse distributeurs van wetenschappelijke films, kan via het Viewdata-net geraadpleegd worden.

7. I.C.: «Integrated circuit» (geïntegreerde schakeling). Een enkele, geminiaturiseerde en in massa produceerbare component die een groot aantal elektronische functies kan vervullen. De bij het groot publiek best bekende toepassingen zijn zakrekenmachientjes en zgn. videospelletjes.

8. Een teletekst-versie van onze «HUMO TeleVoon».

9. Met «toegangstijd» wordt hier bedoeld de tijd die verloopt tussen het moment waarop op het toetsenbord het volgnummer van de gevraagde bladzijde ingetikt wordt en het ogenblik waarop die bladzijde op het beeldscherm zichtbaar wordt.

Deze toegangstijd is afhankelijk van de bandbreedte van het gebruikte kanaal en van het totale aantal pagina's. Deze pagina's worden immers razendsnel achter mekaar uitgezonden en één ervan wordt, op bevel van het op het toetsenbord gevormde volgnummer, in een geheugen vastgehouden en op het beeldscherm zichtbaar gemaakt.

10. Sneller omdat op die manier vermeden wordt dat een hele reeks Viewdatapagina's achtereenvolgens opgeroepen moeten worden om, via steeds meer gespecialiseerde dus gedetailleerde hoofdstukken uit de inhoudstafel uiteindelijk het exacte volgnummer van de bladzijde met de gezochte informatie terug te vinden.

11. Britse omroep-programmabladen.

12. Overigens werden reeds vóór de ontwikkeling van Teletekst voertitels niet langs optische weg op de pellicule zelf aangebracht maar er elektronisch op het moment van uitzending aan toegevoegd. Nieuw is vooral het feit dat de kijker zelf beslist of hij al dan niet voertitels wenst te zien.

13. Het betreft hier lijnen die, bij een normaal afgesteld televisietoestel, buiten het beeldvlak vallen.

14. In de Duitse Bondsrepubliek, en meer recent ook in Nederland is intussen het debat over het geslacht der engelen op gang gekomen: is Teletekst een omroep- dan wel een pers-aangelegenheid?

Gezien het gecompliceerde karakter van het gestelde probleem - Teletekst bedient zich immers van draadloze, elektronische signaaloverdracht en van beeldschermen zoals televisie maar formuleert zijn boodschappen in verbale vorm zoals de schrijvende pers - hoeft het geen verwondering te wekken dat de eenstemmigheid in het geven van een antwoord op deze twistvraag zich ertoe beperkt dat men in omroepmiddens vindt dat Teletekst natuurlijk televisie is, terwijl persmensen met evenzoveel overtuiging claimen dat Teletekst uiteraard als een persaangelegenheid beschouwd dient te worden.

J.V.H.